

horičica“ imenuje. „Gospodnjo molitev“ primerja v šesterih jezikih, in v petem kazalu pravi, da je po njem sorodnost in sovirnost teh šesterih ali osmerih narečij prav očitna (Tab. 5., quae Cyrillicae, Croaticae — cum quibus ut plurimum Rutenica et Moshovitica conveniunt — Boemicae, Lusaticae seu vandalicae et Carniolanae linguae collationem continet: unde horum sex vel, si vis, octo idiomatum, omnium cognatio, atque adeo eadem origo, vel oculis ipsisprehenditur facillime).

U. Res imenitne so te opombe, ker so silo stare ter nam kažejo, da je Bohorič v 16. veku poznal razne slovanske pisave.

T. Poslednji izmed Slovencev je pa pisal o tem največ iskreni Matija Majar, ki se sme zvati prvi slovenski Slovan ali slovanski Slovenec. Pisal je že l. 1848, kako izobrazevati tudi v obče slovanski jezik. „Slavenski jezik, pravi, se obično deli (ne glede na staroslavenščinu) na štiri narečja, namreč: česko i polsko, ilirsko i rusko; narečja se dele na podnarečja, ova opet na raznarečja. Sada pišemo u 14 do 16 književnih jezikih i jezikičih“. (Vid. Pravila §. 5.)

U. Ali ni dal v kratkem vseslovanske slovnice na svetlo?

T. Da, in sicer v Pragi l. 1863, o tisučnici slovanski. Naslov ji je: „Uzajemni pravopis slavjanski, to je: uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska“. Ondi kaže, da imamo Slovani štiri glavne, pa štiri manje književne jezike, ktere zove jezikiče!

U. Štiri glavne jezike pa štiri neglavne jezičke, naj bi djali! — Kako jih je razredil?

T. Pervi so mu: I) ruski, II) horvatoserbški, III) česki, IV) poljski; drugi pa: 1) bolgarski, 2) gorotanskoslovenski, 3) ugerskoslovenski, in 4) lužičkoserbški.

U. Jeli djanjska ta jezikovska razstava? Ali se vjema v nji Majar z drugimi slovanskimi jezičniki?

T. Kar vém, slovijo izmed vseh najbolj razredbe, ki so jih o slovanskih govorih postavili Dobrovsky, Šafařík, Miklosić.

P a š n i k.

Učitelj sem! Stan učiteljski je imeniten in častitljiv. Učitelj izreja cerkvi pobožne in dobre kristijane, deržavi pa po-

korne in pridne državljane. Učitelj tako rekoč človeka počloveči, ker mu bistri njegove duševne moči, blaži serce, ter mu tako pripomore k časni in večni sreči. Ali ni ta služba imenitna za cerkev, državo in dom?

Stan učiteljski je pa tudi težaven in trudapoln. Večino svojih prijetnih dni mora učitelj darovati na korist nježni mladini. Skerb in žalost ga skoraj vedno in povsod spremljate, ker od ene strani vidi le preziranje in zaničevanje, od druge pa gerdo nehvaležnost za ves njegov trud in za vso njegovo prizadevnost.

Premišlevaje take žalostne resnice, polasté se ga večkrat tužne in žalostne misli in občutki, in čudo je, da mu duh ne omaga ter popolnoma ne umerje pod nemilo osodo. Da se gorečnost oživlja, serčnost vnema, da se toliko potrebna poterpežljivost vterjuje in veselje do novega zbuja, da učitelj nevtrudljivo dela za Bogá in domovino, potrebuje njegov duh posebnih moči. Pokrepčanja in dušnega miru pa mu donáša zvesto premišljevanje, kako imeniten je njegov poklic.

Učitelj sem! Bog me je v ta stan poklical, predniki so me za to odločili, soseska me za to plačuje, in sam sem z obljubo poterdil, da bom prav učil in izrejal mladost, da ne bom učitelj le enemu ali dvema otrokoma, ampak celi šoli, kjer se število šolo zapustivših otrok vedno z drugimi namestuje. Kolikor več imam učencev, toliko več imam tudi dolžnosti.

Učitelj sem! Namestujem starše, kateri mi svoje otroke v šolo pošiljajo. Pri izreji moram staršem po moči pomagati in jih nadomestovati, kar oni ali ne morejo, ali nočejo storiti. Očetovsko serce, očetovsko skerb morem tedaj imeti, ker sem namestovavec staršev!

Učitelj sem! Izrečeno mi je srenjsko sadišče, da ga ob-sajam. Kakoršna setev, taka bo žetev! Sveto moram ravnati z vsakim otrokom, ker pri sv. kerstu mu je vtisnjeno neizbrisljivo znamenje; skerbno ga hočem tedaj učiti in dobrega vaditi, da bode pokoren svojim staršem, priden in zvest v službi, dober ud svete cerkve in koristen v državi, moder gospodar, krotek sosed. Do vsega tega moram jaz prvi kamen vložiti. Ali bi si mar zavoljo toliko imenitne naloge, biti oskerbni srenjskega sadišča, ne prizadeval na vso moč, da bi jo izvrševal sebi in drugim na čast, pa tudi na časni in večni blagor sebi in svojemu bližnjemu!

Učitelj sem! Bog me je postavil mladini vidnega angela. Izročil mi je skerb za njih zveličanje; varovati jo moram in na rokah nositi, da se ne zadenejo ob kamen pohujšanja. Kar jim angel nevidoma stori, naj jim jaz delam vidoma. Naj jim bom usta, po katerih jih zveličar podučuje, roka, po kateri jih on napeljuje k svetosti in zveličanju. Da bodem pred božjim obličjem vrednega spoznan, da sem varh izročeni mladini, ali si mar ne bodem prizadeval sam pobožno in sveto živeti?

Učitelj sem! Vediti moram, da so učenci tempeljni sv. duha, da vedno čisti ostanejo, in so prijetno prebivališče njegovo; odvracovati pa moram vse, kar bi vtregnilo ta posvečeni tempelj skruniti. Kako čist vsakega greha moram biti tedaj jaz, oskerbnik posvečenih tempeljnov božjih!

Učitelj sem! Obljubil sem, stopivši v učiteljski stan, da bom voditelj in kažipot veliko mladim, nevednim in neskušanim popotnikom na poti v pravo domovino. Na ravno in pravo pot jih moram napeljevati, od krive in neprave pa odvracovati. Po pravi poti moram iti vedno pred njimi z besedo in zgledom, da vsi srečno dospemo do svojega pravega namena. Gorjé meni, ako sem jim slep voditelj! gorjé, tisučkrat gorjé, ako sem celó izdajavec ali zapeljivec!

Premišljevanje učiteljskega stanú, donaša mi veliko znotranjega veselja in dušnega mirú, in sicer

1. misel, da smo si vse prizadevali in delali za božjo čast in na korist svojega bližnjega;

2. svest, da je padlo seme na rodovitno zemljo, da trud ni zastonj, ker vidim, da so učenci v šoli lepo pazljivi in pridni, domá delavni, šolo zapustivši pa še vedno priljudni in pobožni, da tako vsaki spozná, koliko je vredna šola;

3. veselje, če vidim, da je v soseski vedno več pokorščine, zvestobe, pridnosti, spravnosti, nesebičnosti, ljubezni do bližnjega, prave bogaboječnosti, mirú in zadovoljnosti, kar je podlaga pravi sreči;

4. misel na konec življenja, na smert. Ko bode na večer življenja poklical gospod delavca iz vinograda svojega, mu bodo še serčnost in pogum dajale besede sv. Pavla: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je pripravljen venec pravice, kterege mi bo dal Gospod, pravični sodnik tisti dan, — pa ne le meni, ampak tudi tistim, kateri ljubijo njegov prihod“. 2. Tim. 4, 7. 8. Ako pa učitelj zanemarja svoje dolž-

nosti, svoje delo le slabo in poverhno opravlja, obhaja ga le groza in strah spomnivši se imenitnosti in odgovornosti svojega stanú. Kdor je nezvest svoji obljubi, nepokoren prednikom, in se veliko zadolžuje, dočaka le žalost in tugo že v življenji, žalost in tugo o smerti, o prihodu sodnikovem, žalost in tugo po sodbi. Bog nas varuj kaj takega!

Le izobraževati hočemo tedaj duha mladini, ker je podoba božja, in vsako učenost, — sestro večne luči — moramo zbudjati in oživljati. Delo naše je vedna služba božja, poklic naš, je svet poklic. Spoštljivo, ljubeznjivo, zvesto in goreče hočemo tedaj delati v vinogradu Gospodovem, pričakovaje plačila o izteku našega življenja!

Po „Schulb.“ Govekar.

Šolsko blagó.

Naloge iz številjenja. 1. V neki šoli je 93 otrok, in sicer $1\frac{1}{15}$ tolikokrat dekličev kakor dečkov; koliko deklič in koliko dečkov je tedaj v tej šoli?

2. Kurja smert lesica je prišla v kurnik, in je podavila eno glavo manj kakor $\frac{2}{5}$ vse perutine. Ostalo je tedaj le še $\frac{2}{3}$ glav. Koliko glav perutine je bilo v tem kurniku, in koliko jih je podavila lesica?

3. Dva brata Vinko in Vratko sta zadela srečko in dobila vkup 52.490 gold. Vinko pa je toliko več plačal vloznine, da sedaj dobí 9850 gold. več kakor Vratko; koliko gold. dobí od tega vsaki teh dveh bratov?

4. Tesar pripravlja les za krov. Tu ima še konec lesa, ki bi ga rad dobro porabil; toda kakor ga meri, mu je, ali premajhen, ali prevelik. Ako bi ga v 10 enakih delov zrezal, mu je vsaki kos za 4 palce prekratek; ako bi ga pa razrezal v 6 enakih delov, mu je vsaki kos za 1 čevlj in 8 palcev predolg. Na koliko enakih delov ga mora tedaj zrezati, da mu bodo kosovi ravno prav dolgi?

5. Kmetica je prinesla jerbasček jajc na terg. Mislila je, da bo za 30 jajc dobila 1 gold., in tako bi bila tudi za 3 gold. več utergovala, kakor pa je, ker je namreč le za 36 jajc dobila 1 gold. Koliko jajc je nesla na prodaj?

Kdo je naj večkrat vesel?

Učenci berejo v šoli o veselji in žalosti. Učitelj pripoveduje, kako se na svetu veseli in žalost eden za drugim verstita, in da je na svetu vedno raji več žalosti, kakor pa veselja, kar kaže že pregovor: »Svet je solzna dolina«. Potem vpraša: »Kaj mislite, ali je kateri človek na svetu, da bi bil vedno vesel?« Učenci pravijo, da ne; vendar se neka brihtna deklica oglasi, in reče: »Jaz vem, kdo je naj večkrat vesel; ta ste vi, gospod učitelj, ker vselej, kedar pri pogrebih pogrebci jokajo, vi pa prepevate.«